

17 juni 2018 – viering Heilig Avondmaal

De Man van smarten

Bijbellezing: Jesaja 53

Hebt u het in de afgelopen week ook met spanning gevolgd hoe die ontmoeting tussen Trump en Kim Jong-Un is verlopen? Hoe zou het gaan? Wat zal het gaan brengen? Grote woorden zijn gebruikt om dit moment te duiden: een geo-politieke aardverschuiving. 'De wereld zal er vanaf nu anders uit gaan zien.' Alsjeblieft...

Nou, Jesaja sprak ook van een wereld die er heel anders uit zal gaan zien. Nog veel meer omvattend dan wat in Singapore is gebeurd. Jesaja sprak deze verwachtingen uit in een politiek gezien en geestelijk gezien heel donkere periode voor Israël. De ballingschap. Een gedeelte van het volk Israël was gevangen genomen en meegenomen naar het Babylonische Rijk. En het achtergelaten, deels verwoeste land Israël was ingelijfd bij deze grote vijand. Gods woning in Jeruzalem was met de grond gelijk gemaakt. Een vreselijke tijd. Maar nu spreekt Jesaja in het tweede deel van zijn boek (vanaf hoofdstuk 40 tot en met het einde) over een nieuw begin. Herstel. Vrede. Gerechtigheid. Jesaja – zo hoorden wij vorige week zondagmiddag – ziet in een vergezicht het volk al terugkeren uit Babel. Ja, zoals het volk Israël eens uit Egypte uittrok naar het Beloofde Land. Jesaja ziet het volk uit Babel trekken, het volk komt terug en – zo vertelt hoofdstuk 55 - de bomen langs de weg klappen in de handen..., de bergen en heuvels waar ze door moeten juichen en moedigen hen aan..., de stekelige doornstruiken onderweg worden tot prachtige cipressen... en de distels worden tot geurige mirtestruike. Heel de schepping doet mee en viert feest. Jesaja ziet het allemaal al voor zich: wat een geweldig nieuwe tijd staat er aan te komen voor het volk dat nu in ballingschap is!

Maar middenin die prachtige hoofdstukken van Jesaja vol troost, bemoediging en hoop lezen wij opeens het hoofdstuk van vanmorgen, hoofdstuk 53. Jesaja 53, misschien wel heel bekend voor sommigen van u. Of misschien herkende jij tijdens de Bijbellezing wel iets van de vele christelijke liederen die door dit hoofdstuk geïnspireerd zijn. In het Opwekkingslied 'Hij kwam bij ons heel gewoon' staat bijvoorbeeld de zin 'en in de tuin van de pijn verkoos Hij als een lam te zijn, verscheurd door angst en verdriet'. Nu, dat is Jesaja 53. Midden in al die woorden van Jesaja over die nieuwe toekomst die er voor Gods volk staat aan te komen, die vrede, die rust, dat nieuwe begin... horen wij opeens over een Knecht, een Man, verscheurd door angst en verdriet, een man die een vreselijke moeilijke weg zal gaan. Een mens zoals u en ik. Hij zal door het leven geslagen worden. Jesaja beschrijft het heel beeldend maar daardoor ook heel indringend: 'gestalte of glorie had Hij niet'. Hij had gewoon niets bijzonders op het eerste gezicht. Men schonk geen aandacht aan Hem. Hij werd veracht, genegeerd. Hij was een Man van smarten, geplaagd door ziekte. En zoals het vaak in die tijd ging: 'hij zou dan wel een

grote zondaar zijn', zo dacht men. God zou Hem vast om een bepaalde reden met ziekte hebben geslagen... Maar nee! Als Jesaja middenin die prachtige vergezichten die hij zag, over deze zwaar getroffen Mens vertelt, dan vertelt hij: *Hij is om onze overtredingen verwond... om onze ongerechtigheden verbrijzeld... De straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem. En door Zijn striemen is ons genezing geworden...*

Wat wil Jesaja nu duidelijk maken? Nu, die nieuwe toekomst... dat herstel... die genezing... dat nieuwe begin... het zal mogelijkheid, werkelijkheid worden door die ene Knecht, die Man van smarten die alles zal dragen, verdragen en wegdragen. Al die prachtige hoofdstukken, Jesaja 40 tot en met 55, allemaal woorden vol hoop en bemoediging, troost en nieuw perspectief, rusten op dit ene hoofdstuk 53, over die Knecht, die Man van smarten, Diegene die al de gevolgen van Israëls eigen gekozen wegen zal gaan dragen. Israël begaf zich op een doodlopende weg, vol gevaren - Jesaja had dat heel erg duidelijk gemaakt - maar deze Man van smarten zal alle gevolgen van deze weg van Israël op Zich nemen... om voor Zijn volk een nieuwe weg te ontsluiten.

Er blijft in het beroemde hoofdstuk 53 nog heel veel onduidelijk over deze Knecht, deze Man van smarten. Sommige verzen zijn best wel moeilijk te interpreteren, bijvoorbeeld zo'n vers als 'Hij is bij de rijken in de dood geweest', wat betekent dat nu? Er is trouwens ook een groot verschil ook tussen hoe in de kerk Jesaja 53 wordt uitgelegd en hoe het volk Israël dit hoofdstuk leest. De joodse lezing is een heel andere lezing, zij interpreteren het heel anders wie deze Man is waar Jesaja het over heeft. Maar in het begin van de kerk, al bij de eerste discipelen, zie je dat ze vol verwondering en verbazing tot de ontdekking kwamen: die Man van smarten..., die Knecht die kwam om te dienen en te dragen..., dat is precies Jezus... dat is precies Diegene Die wij zijn gevolgd en Die is gekruisigd! Dus daarom is Hij gekruisigd! Dus daarom is Hij die volkomen onbegrijpelijke weg gegaan van lijden, van kwetsbaarheid, van weggezet worden, van verstoten worden, van gedood worden... *Voor ons!* Wij zijn die dwalende schapen geweest, waar Jesaja over sprak, die schapen die ieder zijn eigen weg is gegaan, , ..., wij zijn die domme schapen geweest die door Hem zijn opgezocht en tot Zijn kudde zijn gemaakt... en Hij is die Herder Die Zichzelf als een lam opofferde: 'als een lam werd Hij ter slachting geleid; als een schaap dat stom is voor zijn scheerders, zo deed Hij Zijn mond niet open'. Deze woorden, lang geleden uitgesproken door Jesaja, zijn nu vervuld. Door Jezus Christus, Die Zichzelf gaf, Die Zich overgaf tot in de dood. En daarom zie je steeds in de Evangelieën en in het boek Handelingen en in de brieven van Paulus en in een van de brieven van Petrus naar dit hoofdstuk, Jesaja 53, worden terug verwezen: de Schriften zijn vervuld! Het is volbracht!

Maar even terug naar Jesaja...: tussen al die prachtige profetieën over een nieuwe toekomst opeens zo'n hoofdstuk over het lijden, het dragen en verdragen, het sterven van die Mens... Er was in het boek Jesaja op zich al af en toe over de Knecht gesproken, maar nu opeens te midden van al die prachtige vergezichten

van Jesaja gaan wij de diepte in... en zien wij deze Knecht volkomen vernederd worden... en een oordeel dragen... en gedood worden. Is dit nu de kurk waarop die nieuwe toekomst die Jesaja al voor zich zag, drijft? Stel je voor dat je morgen aan je collega's of klasgenoten moet uitleggen, waar het over ging in de kerk...Dat is toch lastig: wij hebben herdacht dat Jezus, de Man van smarten zoals Jesaja Hem noemt, is vernederd, is geslagen en gekruisigd voor onze zonden. En dat hebben wij na de preek ook gevierd met het Avondmaal... Maarre: zijn jouw zonden dan zo erg dat er iemand moest sterven? Wat doe je dan voor vreselijk slechte dingen? ... Enne.: waarom moest er iemand sterven? Vieren jullie dat? Wilde die God van jou dan zo graag iemand straffen? 'Het behaagde de HEERE Hem te verbrijzelen?', las je dat nu in Jesaja 53? Had God niet gewoon kunnen vergeven zonder dat er iemand vreselijk zou gaan lijden en sterven? Heeft jouw God zo'n behoefte aan straf? ... Je zingt toch altijd liedjes over dat Hij zo vol van liefde is?

Jesaja zet ons stil. Hij laat ons zien wat voor een geweldige toekomst God met deze wereld op het oog heeft..., maar Hij laat ook zien welke weg er gegaan moet worden richting dit prachtige vergezicht: een weg van lijden, van het lijden van de Knecht, van de Man van smarten, van Jezus. Waarom? Nu, God ging niet om al dat kwaad in deze wereld heen... God veegde het niet onder het tafelkleed en ging vervolgens gezellig met ons aan tafel. Dat zou misschien wel heel sympathiek lijken, heel prettig en aardig, maar daarmee doe je aan de diepte van het kwaad in deze wereld geen recht. Er gebeurt op deze wereld zo verschrikkelijk veel... zoveel wat mensen elkaar aandoen..., zoveel wat wij de schepping van God aandoen..., zoveel wat wij God de Schepper Zelf aandoen. God zou Zichzelf niet serieus nemen... en deze wereld niet serieus nemen... en jou en mij niet serieus nemen... door dit 'even te vergeven'. Zo gaat het niet in een echte relatie. Er is zoveel aan de hand in deze wereld..., zo'n kluwen van kwaad waar u en ik in betrokken zijn, als slachtoffer of als dader, of ergens tussenin..., daar kan je niet zomaar omheen manouvreren. En God gaat er daarom ook niet omheen. Nee, *Hij gaat er dwars doorheen*. Hij gaat er Zelf doorheen.

En daarom ziet Jesaja tussen al de heerlijke vergezichten tegelijkertijd de contouren van wat er zich straks even buiten Jeruzalem zal afspelen, het Jeruzalem dat in Jesaja's tijd in puin lag. Straks, over een aantal eeuwen zal buiten de poorten van het herbouwde Jeruzalem die Man van smarten geslagen worden. Aan het kruis geslagen worden. Als een Lam werd Hij ter slachting geleid. Zo mak als een lammetje... Hij heeft zelfs, precies zoals Jesaja 53 het al voorzegt, voor de overtreders gebeden: 'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen'.

God gaat niet langs het kwaad van deze wereld heen. Hij gaat er dwars doorheen. Hij is niet een God Die zo nodig bloed wil zien en wil straffen. Daar gaat het niet om. Dan heb je een verkeerd beeld van God. Nee, Hij is een God Die de pijn van het kwaad Zelf wil dragen: als Vader Die Zijn Zoon uit handen geeft om voor de wereld te lijden..., en als Zoon Die gehoorzaam de wil van de Vader wil doen in onze plaats. God, de drie-enige God, nam Zelf de gevolgen van het kwaad op

Zich. Zo serieus nam Hij deze wereld en het kwaad op de wereld. Zo serieus nam Hij ons mensen. Want zozeer had Hij ons lief. *God wilde weer in een rechte verhouding met ons komen*. En in een rechte verhouding komen, dat doe je niet door te zeggen 'zand er over, klaar!'. Nee, een gebroken relatie herstellen kost pijn. En die pijn, die nam God op Zich. Zo lief was Hem die relatie, die verbintenis met u en mij.

Jesaja neemt ons mee in zijn prachtige vergezichten voor deze wereld. Maar hij liet ook zien hoe diep de weg moest gaan om die heerlijke toekomst te ontsluiten. Maar..., zo gingen de discipelen zich na Pasen steeds meer realiseren: die weg is nu gegaan! Jezus is die weg gegaan van Jesaja 53! Hij heeft dat lijden op Zich genomen! Hij is als een Lam ter slachting gegaan! Hij was die lijdende Knecht. Maar dan..., maar *dan zijn nu dus die prachtige vergezichten van Jesaja werkelijkheid geworden!* Dan is nu het nieuwe leven met God en met elkaar begonnen! Dan kan nu de Uittocht dus beginnen!

En in dat geloof en in die vreugde zijn de discipelen uitgetrokken om dat te gaan verkondigen. Filippus deelde de vreugde van het geloof met de kamerling uit Ethiopië, toen zij samen op de reiswagen Jesaja 53 lazen. Petrus spoort in zijn brief zijn lezers aan om moed te houden en Jezus te volgen, terwijl hij naar Jesaja 53 verwijst. Paulus onderwijst de gemeente van Rome in de rijkdom van het geloof door Jesaja 53 te citeren. En wij, wij vieren vandaag Avondmaal, nadat wij ditzelfde hoofdstuk, Jesaja 53, met elkaar hebben gelezen. De Man van Smarten heeft Zichzelf gegeven. Hij heeft Zichzelf als een Offerlam voor ons opgeofferd. En daarom mogen wij vieren, mogen wij de vreugde delen, waar Jesaja van droomde: het nieuwe leven met God en met elkaar. Het is werkelijkheid geworden.

Ja, wat er ook van die top tussen Noord-Korea en de VS tot stand komt... en hoe deze wereld ook verder zal gaan..., de nieuwe toekomst waar Jesaja naar verlangde, is al werkelijkheid geworden. Het kwaad zal het niet meer kunnen winnen op deze wereld. De duivel ligt vast aan de ketting. De dood heeft zelfs zijn zeggenschap verloren. Het nieuwe leven is al begonnen. Niets kan ons meer scheiden van de liefde van God in Christus.

Zeg dat maar tegen al die dingen die het je lastig maken in je leven, de dingen die je pijn doen, die je angst bezorgen, die je mee dreigen te zuigen: het nieuwe leven is al begonnen. Niets kan ons meer scheiden van de liefde van God in Christus. Want de Man van Smarten is de weg gegaan. Wij gedenken het vandaag. Wij mogen het proeven en vieren. En met Jesaja kijken wij vanaf de Avondmaalstafel verlangend mee naar die nieuwe toekomst, die heden is en werkelijkheid zal worden.